Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
This project is funded by the European Union.

ÇOCUKLAR İÇİN "EL ELE"

İHMAL VE İSTİSMAR

20 yıl CFCU
T.C. HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
MERKEZİ FİNANS VE İHALE BİRİMİ

Denizli Koruyucu Aile Derneği

SİVİL TOPLUM SEKTÖRÜ
SİVİL TOPLUM DESTEK PROGRAMI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
DENİZLİ İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
DENİZLİ İL JANDARMA KOMUTANLIĞI
DENİZLİ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
DENİZLİ İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
DENİZLİ İL ÖZEL İDARESİ
DENİZLİ İL TEMİNİ MÜDÜRLÜĞÜ

ÇOCUĞA YÖNELİK

İHMAL VE İSTİSMAR

SESSİZ KALMA!

el ele

İHMAL NEDİR?

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin, çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları dikkate almaması veya karşılamamasıdır. Bu ihtiyaçlar; sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yasam şartlarıdır. İhmalin, aile ya da çocuğun bakımında sorumlu kişilerin imkânsızlıklarından mı yoksa bakım vermek istememelerinden mi kaynaklandığına göre alınacak önlemler ve verilecek destekler farklılaşmaktadır.

İHMAL ÇEŞİTLERİ NELERDİR?

1. FİZİKSEL İHMAL

Güvenlik, beslenme, barınma, korunma gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmaması

2.DUYGUSAL İHMAL

sevilme, sevme, önemsenme, saygı görme, ait olma, ilgi görme, potansiyelini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması da duygusal

3.EGİTİMSEL İHMAL

Potansiyelini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması da duygusal ve eğitimsel ihmallerdendir

İHMAL;

Fiziksel, duygusal, eğitimsel, sosyal ve tıbbi ihmal olarak ortaya çıkabilir.

Sosyal İhmal Kurum ve kuruluşların sorumlu oldukları alanlarda duyarsız davranmaları sonucu oluşan durumlardır.Yasal karşılığı en az görevi ihmal suçunu oluşturur.

Tıbbi İhmal Çocuğun sağlıklı gelişmesini olumsuz yönde etkileyecek şekilde tıbbi bakımını yaptırmama, geciktirme ya da önerilere uymama sonucu oluşan durumlardır.

FİZİKSEL İHMAL

Çocuğun fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmamasıdır. Yetersiz besleme, temiz ve mevsime uygun giydirmeme, önlenebilir hastalıklardan korumama, sağlık sorununa acil ve doğru tıbbi yardım aramama, çocuğun yalnız bırakılması, dışlanması, evden kovulması – eve alınmaması, hijyenin sağlanmaması, toksik ve tehlikeli maddelerden korumak için gerekli önlemlerinin alınmaması gibi pek çok durum fiziksel ihmal olarak kabul edilir.

DUYGUSAL İHMAL

Çocuğun, gelişimi için önemli olan psikolojik ve duygusal ihtiyaçlarından, sevgi, ilgi ve destekleyici bakımdan mahrum bırakılmasıdır. Çocuğun psikolojik ihtiyaçlarına yanıt vermeme, duygusal olarak ilgilenmeme, başarısını görmeme, yeterli sevgi ve şefkat göstermeme, sosyal gelişimi için yeterli desteği sağlamama, aile içi kötü muamele ve şiddete şahit olmasına neden olma, izole edici tutumla korku aşılama , arkadaşları ile oynamasına izin vermeme, suç işleme aşırı saldırganlık gibi davranışları görmezden gelme, sosyal kuralları öğretmeme şeklinde görünümleri mevcuttur.

EĞİTİMSEL İHMAL

Çocuğun gelişimsel özellikleri için gerekli olan eğitim ihtiyaçlarının karşılanmaması, zorunlu ve kesintisiz eğitimden faydalanmasının sağlanmaması, okul devamlılığının sağlanmaması, potansiyelinin ve gelişim düzeyinin üzerinde başarı beklentisi, özel gereksinimlerinin umursanmaması gibi farklı şekillerde gerçekleşebilir.
Eğitim Hakkının amacının bilinmesi bu noktada önemlidir;

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Madde 28 ve 29.

İhmal, çocukların duygularını yönetmede ve sosyal ilişkilerde problemler, zorlanmalar yaşaması ile suç mağduru olması ya da suça yönelme riskini arttırabilir.

İhmal pasiftir, çocuk için yapılması gerekenlerin yapılmaması şeklinde kendini gösterirken, istismar ise aktif davranış içerir ve yapılmaması gerekenlerin yapılması durumudur.

İSTİSMAR NEDİR?

Çocuğa İstismar suçtur!

İstismar; çocuğun fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini engelleyecek, beden ve ruh sağlığına zarar verecek şekilde çocuğun yaşamına, sağlığına, gelişimine ve değerlerine zarar verebilen fiziksel ve duygusal davranışların tümüdür. İstismarı uygulayan kişiler; aile bireyleri ve çocuğun bakımında sorumlu olan kişiler, arkadaşlar, akrabalar, yabancılar, çocukla ilişkisi olabilen görevliler, işverenler çocuklar olabilir.

İSTİSMAR TÜRLERİ

FIZIKSEL İSTİSMAR

Fiziksel istismar "çocuğun kaza dışı yaralanması" dır.

DUYGUSAL İSTİSMAR

Tanımlanması en zor ancak en sık gerçeklesen istismar türüdür.

EKONOMİK İSTİSMAR

Çocuğun eğitimini, fiziksel ve zihinsel gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici ya da yaşı ve gücü ile orantılı olmayan islerde çalıştırılmasıdır.

CİNSEL İSTİSMAR

Yetişkinlerin, kendi cinsel isteklerini tatmin etmek için çocuğu kullanması, çocuk üzerinde güç kullanarak, çocuğu korkutarak, tehdit ederek, kandırarak veya ikna ederek çocukla cinsel yakınlık kurmasıdır.

FİZİKSEL İSTİSMAR,

Kaza dışı, çocuğa acı veren ve yasaklanmış olan şiddet davranışları sonucu çocuğun gelişim ve iş görme yetileri bakımında hasara uğramasıdır
(UNİCEF)

Çocuğa yönelik bilerek yapılan fiziksel güç kullanımı sonucunda çocuğun sağlığı, gelişimi ve onuru bakımından zarar görmesidir
(Dünya Sağlık Örgütü)

Fiziksel istismar itaati sağlama, cezalandırma ya da öfke boşaltma amacıyla elle ve/veya aletle vurularak, itilerek, sarsılarak yakılarak ya da ısırılarak çocuğun vücudunun herhangi bir yerinde iz bırakacak şekilde ya da iz bırakmasa da şiddet uygulayarak çocuğa bir zarar vermesidir.

Bazı belirtileri; Açıklanamayan yara, bere ve darbe izleri, yaralar, morluklar, yanıklar, değişik seviyelerde iyileşme belirtileri gösteren izler, acı vermek için kullanılan nesnelerin izleri, tatil, hafta sonu gibi zamanlardan sonra tekrarlayarak ortaya çıkan izler

DUYGUSAL İSTİSMAR

Tanımlanması en zor ancak en sık gerçeklesen istismar türüdür. Duygusal İstismar Duygusal istismar, çocukların ihtiyaç duydukları ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılarak psikolojik hasara uğratılma durumudur.

Çocuğun nitelik, kapasite ve arzularının sürekli kötülenmesi, sosyal ilişki ve kaynaklarla ilişkisinden sürekli yoksun bırakılması, çocuğun sürekli olarak insanüstü güçlerle, sosyal açıdan ağır zararlar verme ya da terk etme ile tehdit edilmesi, çocuktan yaşına ve gücüne uygun olmayan taleplerde bulunulması ve çocuğun topluma aykırı düşen çocuk bakım yöntemleri ile yetiştirilmesidir. (UNİCEF)

Çocuğa bağırma, küfretme, değer vermeme, aşırı baskı ve otorite kurma, lakap takma; çocuğu reddetme, aşağılama, yalnız bırakma, korkutma, yıldırma, tehdit etme, önemsememe, küçük düşürme, bağımlı kılma ve aşırı koruma; çocuğun duygusal ihtiyaçlarını karşılamama, çocuktan yaşının üzerinde sorumluluklar bekleme, kardeş ayrımı yapma; çocukla alaylı konuşma görülen duygusal istismar türleridir.

CİNSEL İSTİSMAR

Cinsel istismar; / Fiziksel temas içermeyen cinsel içerikli konusma, / Cinsel organlari gösterme (teshircilik), röntgencilik, çocuga cinsel içerikli film b. gösterme/izletme, / Cinsel iliskiye tank olmaya zorlama, V Çocuga sürtünme, çocukla cinsel iliski kurma, / Cocuga zorla dokunma, çocuğun dokunmasi için zorlama, / Cocugu pornografik yayınlarda kullanma, / Cocuğu fuhuşa veya evlenmeye zorlama, J Çocuga karsı cins davranıs modellerini benimsetmeye çalışma, / Çocuğun yanında cinsel içerikli küfretme gibi davranısları içerir.

İstismarcıların %96'sinin erkek, %12'sinin yabancı, '%63'ünün çocuğun tanıdığı bir kişi olduğu ve %25'inin de 1. ve 2. derece akraba olduğu belirlenmiştir. İstismarın süresi ve sıklığı, türü, güç ve şiddet kullanılması, istismarcının çocuğa yakınlık derecesi, Olay açığa çıktıktan sonra koruyucu, önleyici destek sağlanmaması, Aile desteğinin olmaması, çocuğa inanılmaması, Ebeveynlerin yanlış tepkileri, çocuğu suçlamaları, Kurumların duyarsız kalması gibi faktörlere bağlı olarak cinsel istismarın çocuk üzerindeki etkileri artar.
Çocuk evlilikleri, engelli çocukların istismarı, sarsılmış bebek sendromu, flört şiddeti, sanal ortamda istismar, ensest ve pedofilidir.

Çocuk evlilikleri; 18 yaşın altındaki çocuğun, fiziksel, fizyolojik ve psikolojik olarak evlilik ve çocuk sahibi olmak gibi sorumlulukları taşımaya haiz olmadan yaptığı evlilik olarak tanımlanmaktadır.

PSİKOLOJİK FLÖRT ŞİDDETİ:

Partnerlerden birinin diğeri üzerinde baskı kurarak korkutması, özgüveni zedeleyecek davranışlarda bulunması, bağırması, hakaret ve küfretmesi, giydiklerine, yediklerine, yaptıklarına karışması, tehdit etmesi ve yıkıcı bir biçimde eleştirmesi, sırlarını başkalarına söylemesidir.

SOSYAL FLÖRT ŞİDDETİ:

Arkadaşlarıyla veya ailesiyle görüşmesine izin vermemesi, kimlerle arkadaş olup olamayacağını söylemesi, başkalarıyla vakit geçirdiğinde suçlaması, kötü hissettirmesi ve tüm bu davranışları sevgiyi, kıskançlığı bahane ederek savunma gibi şekillerde sürekli olarak diğerinin sosyal ilişkilerine müdahale etmesi, kısıtlaması veya kontrol etmeye çalışmasıdır

DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ:

Sosyal medya hesaplarını kontrol altına almak istemesi, şifrelerini istemesi, teknolojik araçları partnerini kontrol etmek için kullanması, bu araçlar aracılığıyla tehdit etmesi, kimlerle arkadaş olabileceğine karar vermesi, telefon veya bilgisayarını karıştırması, mesaj attığında anında cevap beklemesi ve cevap gelmediğinde asini tepkiler vermesi, cinsel içerikli görüntüler göndermesi ve karşısındakini de göndermeye zorlamasıdır.

Israrlı takip (Stalking): Kişinin sürekli takip edilmesi, karşı tarafa sürekli bir baskı altında olduğunun hissettirilmesi, korkutulması, sürekli çiçek vb. hediyeler gönderilmesi, gidilen yerlerde karşısına çıkılması, çağırılmadığı halde evine, okuluna veya iş yerine gidilmesidir.

EKONOMİK FLÖRT ŞİDDETİ:

Kişinin; flört ettiği kişiyi sürekli hediye almaya zorlaması, onun çalışmasını engellemesi, harçlığını alması ve maddi ihtiyaçlarını karşılatmasıdır.

SANAL ORTAMDA İSTİSMAR

Teknolojik gelişmeler, kitle iletişim araçları vasıtasıyla günlük yasam düzenine girmiş yaygınlaşmasıyla birlikte internet kullanımının üzerinden gerçeklesen istismara maruz kalma sıklığı da artmıştır. Sanal ortamda güvende olabilmek için çocuklara ve ailelere; Sanal ortamda ismini, okulunu, yaşını, telefon numarasını da ev adresini paylaşmamaları,

- Tanımadıklarına asla fotoğrafını göndermemeleri,
- Gerçek hayatta yapmayacağı hiçbir şeyi sanal ortam yapmamaları,
- Şifrelerini (aile dışında) kimseye söylememeleri, Yabancılardan gelen e-postalarını açmamaları, ! Sanal ortamda 'kişiye özel' diye bir şey olmadığı, yaşına uygun olmayan sitelerde gezmemeleri,

Hoşuna gitmeyen, rahatsız eden bir şey olduğunda hemen bir büyüğüne haber vermeleri öğretilmelidir.

ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI:

Cinsel ihtiyaçları tatmin edecek bir nesne olarak kullanımı söz konusudur. Şiddet, tehdit, hile, aldatma, zorlama, kandırma, yönlendirme, zor durumundan yararlanma ya da baskı söz konusudur.

Çocuğun ticari cinsel sömürüsü: Çocuğun bir nesne olarak ama aynı zamanda alınıp satılabilen bir meta/mal olarak kullanımı söz konusudur. Çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi, çocuklarla cinsellik amaçlı turizm ve sömürülmek amacıyla bir yerden bir yere taşınması ile gerçekleşen çocuk-insan ticareti, yetişkinlerin menfaat sağlamak üzere çocukları evlendirmeleri gibi görünen şekilleri vardr.

İhmal ve İstismar Beyinde İz Bırakır

İhmal, istismar veya diğer stres etkenleri ile karşılaşma gibi ciddi olumsuz çocukluk çağı deneyimleri beyinde kimyasal işaretler bırakarak yaşamın ilerleyen dönemlerinde bireyin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını etkileyebilmektedir. "Erken yaşam programlanması" olarak adlandırılan bu sistemde tedavi edilmeyen stres kaynaklarının epigenetik fonksiyonlarda kalıcı değişikliklerle birlikte uzun süreli değişikliklere yol açtığını destekleyen çok sayıda güçlü veri olduğunu biliyor musunuz?

İhmal ve İstismar Yaşamda İz Bırakır:

Yaşamın erken döneminde uzamış, ağır veya beklenmeyen stres beynin bilişsel, stresi ve duyguları düzenleyen alanlarında uzun dönem değişikliklere neden olabilir. Uzamış strese bağlı olarak uzun dönemde kardiyovasküler ve metabolik hastalıklar, immün baskılanma, obesite, bozuk lipid profili ve glisemik kontrol gibi fiziksel, depresyon, anksiyete, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, posttravmatik stres bozukluğu, intihar, madde bağımlılığı gibi ruhsal stres-ilişkili zararlı etkilere yol açabildiği gösterilmiştir.

Güvenli bağ kurulan yetişkin varlığı ile bu olumsuz sonuçları engelleyebileceğimizi biliyor musunuz?

Araştırmalar, etkili başa çıkma stratejileri olan bir yetişkine güvenli bağlar kurma şansı bulan çocukların ve gençlerin olumsuz çocukluk dönemi deneyimlerinin uzun dönemli sonuçlarından korunabildiklerini göstermektedir. Yaşam boyunca güvenli bağlanmaların, dayanıklılığı sağlamak ve sürdürmek için gerçekten önemli olduğu görünmektedir. Ergenlik dönemi boyunca akranlarına güvenli bağlanma, dayanıklılığın özellikle güçlü bir göstergesidir. Travma yaşayan ancak aynı zamanda koruyucu ailesi ile, arkadaşları ile, kendisini destekleyen sivil toplum gönülleri ile güvenli bir çevreyle korunabilen, yeterli psikolojik ve kurumsal destek gören çocukların ihmal ve istismarın hayat boyu süren olumsuz sonuçlarından korunabildiğini biliyoruz, bunun için çalışıyoruz.

TOKSİK STRES

Çocuk doktoru Nadine Burke Harris açıklamada bulundu. Eğer bir ormanda iseniz ve bir ayı görürseniz çok etkili dövüş ya da kaçma sistemleri vücudunuzu kaplar, adrenalin ve kortizol salgılayarak beynin düşünme bölümünü kapayarak seçenekleri değerlendirmenizi engeller.

Bu bilgi ormanda bir ayıdan kaçma ihtiyacında olduğunuzda çok yardımcıdır.

'Eğer ayı her akşam yolunuza çıkıyorsa problem olur.'

Bir ayı her gün sizi tehdit ederse, acil müdahale sistemi tekrar tekrar devreye girer. Her zaman ayıyla dövüşmek ya da uzağa kaçmak için hazır olursunuz. Ancak, beynin bir bölümü olan -prefrontal korteks- (cümle oluşturmaya/şemalamaya ya da matematik yapmamızı sağlayan bölüm) acil durumlarda (ayıdan kaçmak gibi) hesaplama yapmak yerine kilitlenir.

OLUMSUZ ÇOCUKLUK ÇAĞI DENEYİMLERİ;

İHMAL

- Duygusal
- Fiziksel

İSTİSMAR

- Fiziksel
- Duygusal
- Cinsel

DİĞER TRAVMATİK STRESLERE MARUZ KALMA

- Evdeki yetişkinlerin birbirine şiddet uygulaması
- Akıl sağlığı bozuk bir yetişkinle yaşama
- Suç işleme/cezaevine girme
- Anne ya da babanın kaybı, terk edilme

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI"

"Çocukluk çağı travmaları" kavramı ihmal ve istismar için kullanılıyor olsa da fiziksel yaralanmalar, doğal afetler, yakın kaybı, savaş gibi birçok olayın da çocuklar için birer travma olduğu unutulmamalıdır. İhmal ve istismar hem dünya genelinde hem de ülkemizde en sık görülen çocukluk çağı travması sebebi olması nedeniyle büyük öneme sahiptir.

ZORBALIK

Zorbalık, güç dengesizliği bulunan bireyler arasında oluşan saldırgan davranışlardır. Sadece fiziksel olarak ortaya çıkmaz ve bu yönüyle de şiddetten farklılaşır. "güç dengesizliği bulunan kişiler arasında olması", 'zamansal süreklilik özelliği taşıması' ve "kasıtlı olarak karşı tarafa zarar vermek amacıyla yapılması' gibi birtakım özellikleri de barındırması gerekmektedir.

ZORBALIK

Akran zorbalığına maruz kalan çocukların anne-baba tutumlarına bakıldığında çocuğun sosyal yetenekler geliştirmesine ve sağlıklı başa çıkma yöntemleri edinmesine engel olacak aşırı koruma-kollama yönünde ebeveynlik stilleri göze çarpmıştır. Bununla birlikte katı disiplin uygulamaları ve otoriter aile tutumlarının ise çocukların zorbalık eğilimlerini arttırdığı görülmüştür (Boel-Studt ve Renner, 2013).

Arkadaşları tarafından desteklenen çocuk ve ergenlerde zorbalığa maruz kalma daha az iken, sosyal olarak izole ve arkadaş desteğinden yoksun olanların zorbaların hedefi hâline gelme olasılığı yüksektir. Okullarda akran zorbalığına başarılı bir şekilde müdahale edilebilmesi öğretmenlerin, öğrencilerin, okul idarecilerinin, ebeveynlerin, rehberlik servislerinin iş birliği ile mümkün olmaktadır (Smith ve ark., 2004). Özellikle zorba ve kurban olma riski taşıyan çocukların davranışlarının izlenmesi, erken müdahale stratejileri geliştirilmesi, zorbalığa müdahil olanların rapor edilmesi, okula uygun önleme programlarının tasarlanması için koordineli bir ekip çalışması gerekmektedir.

ÇEVRİMİÇİ ÇOCUK İSTİSMARININ BİR ŞEKLİ

GROOMİNG;
İNTERNET YOLUYLA BİR
ÇOCUĞU KÖLELEŞTİRMENİN
5 EVRESİ OLDUĞU
DÜŞÜNÜLMEKTEDİR.

İnternet Yoluyla Çocuğu Köleleştirmenin 5 Evresi

a. arkadaşlık: özel bir chat-odasında çocukla konuşurken çocuğu övmek suretiyle çocuk etrafından izole olacaktır. Çocuğa sık sık kendisinin bir fotoğrafını gönderip gönderemeyeceği sorulmaktadır.
(Bu fotoğraf cinsel içerikli bir fotoğraf olmayacaktır.)
b. bağlantı: çocuğa bir problemi olup olmadığı sorularak ona en iyi arkadaşıymış gibi görülmeye çalışılmaktadır.
c. risk değerlendirmesi: çocuğa bilgisayarın yeri sorulmaktadır. Böylece çocuğa ulaşmanın ne kadar riskli olacağı araştırılmaktadır.
d. Ayrıcalık oluşturma: ortak bir sevgi duygusu oluştuğu hissini oluşturma ve çocuğun güvenini kazanma, böylece çocukta "herhangi bir" konuyu konuşabileceği bir ortam duygusunu uyandırma
e. Cinsel içerikli konuşmalar: Çocuğu cinsel içerikli açık saçık konuşmalarla meşgul etme ve çocuktan cinsel içerikli açık saçık bir fotoğrafını isteme vardır. Bu evrede, istismarcı genellikle çocukla buluşmaya çalışmaktadır.

Konuyla ilgili yapılan araştırmalar gösteriyor ki, Siber Uzaklaştırmada, genellikle savunmasız, öz güveni düşük ve ebeveyn denetiminin az olduğu ya da hiç olmadığı çocuklar hedef alınıyor. Çocuğun güvenini kazanan saldırganlar çocuğun önce duygusal ihtiyaçlarını ve zaaflarını öğreniyorlar. Ekstra ilgi, sevgi ve hediyeler vererek, çevrimiçi oyunlarda can-eşya hediyesi vererek çocuğun hayatında büyük ve anlamlı bir yer kaplamayı hedefliyorlar.

İstismarcılar hem çevrimiçi hem de fiziksel dünyada güven kazanmak için aşağıda sayılan birtakım yöntemleri kullanmaktadırlar

- Çevrimiçi ortamlarda çocukla aynı yaşta olduklarını söyleyerek olmadıkları gibi davranırlar.
- İstismarcılar sosyal medya sitelerini, anlık mesajlaşma uygulamalarını veya çevrimiçi oyun platformlarını kullanabilirler.
- Bir çocuğun veya gencin ilgi alanlarını öğrenmek için çevrimiçi profillerinde gezinir, kişisel bilgi avına çıkabilir daha sonra bu bilgileri ilişki kurmak için kullanabilirler.
- İstismarcılar her zaman belirli bir çocuğu hedef almaz. Bazen yüzlerce gence mesaj gönderir ve kimin cevap verdiğini görmek için beklerler.
- İstismarcıların kimliklerini çevrimiçi ortamlarda gizlemeleri çok kolaydır. Kendilerini çocuk gibi gösterip daha sonra hedefledikleri çocuklarla sohbet edip "arkadaş" olabilirler.
- İstismarcılar çocuğu kontrol etmenin veya korkutmanın bir yolu olarak "sırları" kullanabilirler. Böylece çocuğun karşılaştığı istismarı gizlemesi için çocuğa şantaj yaparak, utanmış veya suçlu hissetmesini sağlarlar.
- Hediyeler alırlar.
- Mesleki pozisyonlarını veya itibarlarını kullanabilirler.
- Gezi, tatil teklifleri yaparak kişilerin güvenlerini kazanmaya çalışırlar. Güven sağladıktan sonra, istismarcılar çocuğu arkadaşlarından veya ailesinden uzaklaştırıp duygusal olarak kendilerine bağımlı hissetmelerini sağlar ve bu ilişkiden faydalanırlar. Çocuğun başka bir seçeneğinin olmadığına inanmasını sağlamak ve istediklerini yaptırmak için güç veya kontrol yolunu kullanırlar.

Çevrimiçi dijital medya kullanımı, çocuklar için bazı riskleri beraberinde getiriyor. İngilizcede "cyber grooming" olarak adlandırılan siber uşaklaştırma, bir çocukla internet üzerinden iletişime geçerek cinsel faaliyetlerde bulunmasını sağlamak için çocuğu bir süre manipüle etmek olarak tanımlanıyor.

HUKUK

- 1989 tarihinde toplanan Çocuklar İçin Dünya Zirvesi'nde, Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul edilmiştir. Sözleşmenin 19. maddesine göre sözleşmeye taraf devletlerin, çocuğun ebeveynlerinin, vasilerinin veya bakım veren bir yetişkinin yanındayken fiziksel saldırı, şiddet ve ihmalkâr tutumlara karşı korunması için; yönetsel, hukuki, sosyal, eğitsel bütün önlemleri alma yükümlüğü vardır.
- Çocuk Hakları Sözleşmesi, ilk kez çocuk ihmal ve istismarının önlenmesine ilişkin düzenlemelere yer verilen bir belgedir ve sözleşmeyi imzalayan devletler açısından hukuki bağlayıcıdır. Türkiye, bu sözleşmeyi ilk olarak imzalayan ülkeler arasında yer almıştır. 1995 tarihinde onaylanmış, Resmi Gazete' de yayınlanarak iç hukukun bir parçası haline gelmiştir
- Türkiye'de çocuk temel olarak Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu kapsamında yer alan düzenlemelerle korunmaktadır.
- Türk Ceza Kanunu henüz on sekiz yaşını küçük olan her bireyi çocuk olarak tanımlamaktadır. 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na çocuğu, küçük yaşta ergin olsa dahi, on sekiz yaşını doldurmamış olan kişi şeklinde tanımlamaktadır.
- Çocukların korunmasına ilişkin kurallar başta Anayasa'da yer alan temel ilkelerle düzenlenmiştir.
- Çocuğun bir kişi olarak toplum içindeki statüsü 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK) ile belirlenir. Çocuk haklarının ihlali ve istismar halinde yargılama usulleri 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu; uygulanacak yaptırımlar 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda (TCK) yer almaktadır

HUKUK

İhlalin önlenmesi ve olumsuz sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin düzenlemeler

- 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu (SHÇEKK)
- 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu (ÇKK)
- 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve çeşitli diğer yasa ve yönetmeliklerde yer almaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda (1982) ailenin ve çocuğun korunması Anayasa güvencesindedir. Anayasaya göre, Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir (m,17). Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir."

Anayasaya göre kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımında özel olarak korunurlar denilerek, güçsüzlerin korunması ilkesi gereği ile çocukların bu madde ile ekonomik istismardan korunması Anayasa güvencesine alınmıştır (m. 50).

Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz (m.42) denilerek tüm bu hakların kullanılmasında kilit rol oynayan eğitim hakkı Anayasa ile güvenceye alınmıştır.

Anayasada devlet korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malûl ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlama görevi de devlete verilmiştir (m.61).

4271 Sayılı TMK'nda çocuğu koruma önlemleri belli koşullara bağlanmaktadır. Asıl olarak aile içinde korunması ilke olarak kabul edilen kanunda, hangi koşullarda devlet korumasına alınacağı düzenlenmektedir. Buna göre çocuğun bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunur veya çocuk manen terk edilmiş hâlde kalırsa hâkim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile yanına veya bir kuruma yerleştirebilir.

HUKUK

- Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK). Kanun çocuklara yönelik olarak işlenen cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı suçlarını bir tutuklama nedeni olarak sayarken, çocuklara yönelik işlenen suçlarda cezalarda artırıma gidilmiştir.
- Ailenin çocuklara göstermesi gereken özeni göstermemeleri çocuk ihmali kapsamına girmektedir.
- Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişiler kanuna göre şikayet üzerine, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.
- TCK'da aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse cezalandırılmaktadır. Özellikle zayıf konumda bulunan kadınların ve çocukların şiddetten korunması amaçlanmıştır.
- Türk Ceza Kanunu (TCK). Türk Ceza Kanununda çocuk mağdur olan ve suçu işleyen olarak iki ayrı biçimde korunmaktadır. Ayrıca yaşlar açısından bakıldığında 12 yaş altındaki çocukların cezai sorumluluğu olmadığı için, çocukların yaşları (12 yaş altı, 12-15 yaş ve 15-18 yaşlar gibi) farklı uygulamalara yer verilmektedir. Özellikle çocuklara yönelik işlenen suçlarda ağırlaştırıcı hükümler söz konusu olurken, yaş küçüklüğü nedeniyle suç işleyen çocuklara yönelik koruyucu tedbirler ve ceza indirimleri öngörülmüştür
- TCK'nda çocuklara müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri vermek ya da bunların içeriğini göstermek ve çocuğun fuhşa zorlanması «Ek Çocukların Satılmaları, Çocuk Fuhşu ve Pornografisi Konusundaki İsteğe Bağlı Protokol» ile uyumlu olarak yasaklanmıştır

HUKUK

- TCK'ya göre, 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, 15-18 yaş arası çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar suç olarak tanımlanmıştır.
- Çocuk hakları açısından çocuğun ihmal ve istismarı yaşamsal, gelişme ve korunma hakları kapsamında düşünülmelidir.
- TCK'da aynı konutta birlikte yaşadığı kişilerden birine karşı kötü muamelede bulunan kimse cezalandırılmaktadır. Özellikle zayıf konumda bulunan kadınların ve çocukların şiddetten korunması amaçlanmıştır.
- ÇHS'ne göre yaşamsal haklar, çocuğun yaşama ve uygun yaşam standartlarına sahip olma, tıbbi bakım, beslenme, barınma gibi temel gereksinimlerinin karşılanmasını içermektedir.
- Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişiler kanuna göre şikayet üzerine, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaktadır.
- Gelişme hakları ise, çocuğun eğitim, oyun ve dinlenme, bilgi edinme, fikir özgürlüğü gibi kendini gerçekleştirmesini sağlayan haklarını içermektedir.
- ÇHS'deki korunma hakları ise doğrudan ihmal ve istismarla ilgilidir.

Suç niteliği taşıyan çocuk istismarı ve ihmali olaylarını ilgili makamlara bildirmek yasal bir zorunluluktur.

Çocukların kasten ya da ihmal ile yaralanmasına, ölmesine sebebiyet verilmesi, kötü muameleye maruz bırakılması, terk edilmesi, cinsel istismarı, fuhuşa teşvik gibi istismar ve ihmal kavramı içine giren eylemleri yetkili makamlara bildirmemek TCK kapsamında suç sayılmıştır

İSTİSMAR VE İHMALİ BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yükümlülüğün Yerine Getirilmemesi

TCK'nın 98. maddesine göre, yaşı, hastalığı, yaralanması dolayısıyla ya da başka herhangi bir nedenle kendini idare edemeyecek durumda olan kimseye hal ve koşulların elverdiği ölçüde yardım etmeyen ya da durumu derhal ilgili makamlara (polise, savcılığa, SHÇEK'na) bildirmeyen kişi bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bildirim ya da yardım yükümlülüğünün yerine getirilmemesi dolayısıyla, kişinin ölmesi durumunda ceza arttırılır.

İSTİSMAR VE İHMALİ BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

İstismar ve İhmali Bildirim Yükümlülüğü

TCK'nın 278. maddesine göre işlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Mağdur 15 yaşını bitirmemiş bir çocuksa verilecek ceza yarı oranında artırılır.

TCK'nın 279. maddesine göre kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini görevi ile bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden ve bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

Çocuk Koruma Kanunu'nun 6. maddesi gereğince adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları korunma ihtiyacı içinde bulunan çocukları Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın ilgili kuruluşlarına bildirmekle yükümlüdürler

Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokol BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 19 Aralık 2011 tarih ve 66/138 sayılı Kararıyla kabul edilip imza, onay ve katılıma açılmıştır. Sözleşme 14 Nisan 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmeyi 24 Eylül 2012 tarihinde imzalamış ve 9 Mart 2017 tarihinde onaylamıştır. 6979 Sayılı Onay Kanunu 3 Nisan 2017 gün ve 24755 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Sözleşme Türkiye açısından 26 Mart 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

BAŞVURU USULÜ

MADDE 5 BİREYSEL BAŞVURULAR

1-Başvurular, ilgili Devletin Taraf olduğu aşağıdaki belgelerden herhangi birinde yer alan haklarının söz konusu Devlet tarafından ihlal edildiğini ileri süren bir kişi veya grup tarafından veya bunlar adına sunulabilir

A-Sözleşme;

B-Sözleşmeye ek çocuk satışı, çocuk fuhşu ve çocuk pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokol;

C-Sözleşmeye ek çocukların silahlı çatışmalara dâhil olmaları konusundaki İhtiyari Protokol.

2-Bir başvurunun bir kişi veya grup adına yapıldığı durumlarda, başvurunun ilgili kişilerin onayı olmaksızın yapılmasını haklı gösterecek gerekçeler olmadıkça, başvurunun söz konusu kişinin veya grubun onayıyla yapılmış olması gerekir.

MADDE 7- KABUL EDİLEBİLİRLİK KOMİTE HERHANGİ BİR BAŞVURUYU AŞAĞIDAKİ DURUMLARDA KABUL EDİLEMEZ SAYAR:

A-Başvurucunun kimliğinin belli olmaması; B-Başvurunun yazılı olmaması; C-Başvurunun, bu tür başvurular yapma hakkının kötüye kullanımı mahiyetinde olması veya Sözleşme ve/veya Sözleşme'nin İhtiyari Protokollerinin hükümlerine aykırılık taşıması;

D-Başvuru konusunun Komite tarafından zaten ele alınmış veya bir başka uluslararası araştırma ya da çözüm bağlamında halen inceleniyor olması;

E-İç hukuk yollarının henüz tamamen tüketilmemiş olması. Ancak, iç hukuk çerçevesindeki çözüm, telafi ve tazminatın 6 gerekçesiz biçimde uzadığı veya etkili sonuçlar vermesinin muhtemel olmadığı durumlarda bu kural uygulanmayacaktır;

F-Başvurunun açıkça temelsiz olması veya yeterince kanıt sunulamaması;

G-Bu durumların halen devam etmesi halleri hariç, başvurunun konusu olan durumların ilgili taraf Devlet açısından bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten önce ortaya çıkmış olması;

H-İlgili kişinin başvuruyu söz konusu süre içinde göndermenin mümkün olmadığını gösterebildiği haller hariç, başvurunun iç hukuk yollarının tükenmesini izleyen bir yıl içinde gönderilmemesi.

İHTİYARİ PROTOKOL KAPSAMINDA YAPILAN KİŞİSEL BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN USULLER

KURAL 12-

Başvuruların sahibi (sahipleri) Mevcut kurallar uyarınca, bireysel başvuru sahibi (sahipleri), mağdur olduğu iddia edilen kişi (kişiler) olup olmadığına bakılmaksızın bireysel başvuruyu sunan kişi anlamına gelir. Mağdur olduğu iddia edilen kişinin (kişilerin) temsil ediliyor olmaları, bu kişilerin Komite'yle doğrudan temas edemeyecekleri anlamına gelmez.

Kural 13 -

Bireysel başvuruların sunulması

1 -Başvurular, belirli bir taraf Devletin yurttaşı olup Sözleşme'de ve/ya da onun asli İhtiyari Protokollerinde yer alan hükümlerin bu Devlet tarafından ihlal edilmesi sonucu mağdur oldukları iddiasında bulunan kişi ya da bir grup kişi tarafından sunulur. Burada, başvuruda bulunan kişi veya kişilerin hukuki ehliyetinin ilgili taraf Devletçe tanınmış olup olmadığına bakılmaz.

2-Bireysel Başvurular, kendilerinin açık onayıyla, mağdur oldukları iddiasında bulunan kişilerin belirledikleri temsilciler ya da onlar adına hareket eden başka kişilerce de sunulabilir.

ÇOCUKLARINIZA ÇOK DEĞERLİ BİRER HAZİNEYMİŞ GİBİ BAKIN, ONLARI VE KENDİNİZİ ONURLANDIRIN.

Bernie Siegel

2-17 yaşları arasındaki 1 milyara yakın çocuk 2019 yılında fiziksel, cinsel ya da duygusal şiddete maruz bırakıldı.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2020 raporu

Her yıl dünyada 1 milyar 700 milyon çocuk istismara uğruyor

World Vision'ın Raporları

BAŞVURU MERKEZLERİ

ALO 183

(Sosyal Destek Hattı):
7 gün 24 saat hizmet vermektedir.

ALO 155

POLİS
En yakın çocuk polis şubesi

ALO 156

Jandarma çocuk ve kadın kısım amirliği:

ÇİM

Çocuk İzlem Merkezleri

el ele

ÇOCUKLAR İÇİN...

HAYAT AMACIMIZ

Tüm Çocukların Sevgi ve Değer Gördükleri, Hak Temelli Bir Yaşam Bilinci Oluşturmak

Gelecek Hayalimiz

Aile temelli bakım sistemlerinin iyileştirilmesine, çocuğun üstün yararı ilkesinin gözetilerek, çocuk koruma sistemlerinin geliştirilmesine katkı koymak

Çocuklar için...

AİLE TEMELLİ BAKIM SİSTEMLERİNİ DESTEKLER

ÇOCUK POLİTİKALARI ÜRETİR

ALANDA YENİ STK OLUŞUMUNA MENÖRLÜK YAPAR

DEĞERLERİMİZ

Çocukluğun Özgün bir süreç olduğuna inanır

Çocuğa Hak Temelli Yaklaşımı Benimser

Birlik ve dayanışma ruhu ile hareket eder

Çocuklar için...

SEVGİNİN İYİLEŞTİRİCİ GÜCÜNE İNANIR

İNSAN ONURUNA SAYGI DUYAR

EŞİTLİKÇİ VE ADİL BİR DÜNYAYI SAVUNUR

HEDEFLERİMİZ

Her Çocuk Sevgi Dolu Bir Ailede Büyüsün...

EL ELE

*Aile temeli bakım sistemlerini hak temeli yaygınlaştırmayı, Kurum bakımında olan çocukların ve gençlerin toplumda yerini alana dek desteklenmesini,

EL ELE

*Alanda yenilikçi uygulamalar ve modeller geliştirerek geleceğin çocuk politikalarını üretmeyi ve böylece değişim ve gelişime katkı sağlamayı,

EL ELE

*Alanda güçlü bir sivil toplum yapısı oluşturmayı ve yeni kurulan STK lara mentorluk yapmayı, desteklemeyi, iş birliğini geliştirmeyi ve "ELELE" güçlenmeyi hedefler.

Çocukluk sürecinin değerine yürekten inanıyor ve içimizdeki çocuğu yitirmeden, umudu yeşertmenin ELELE vermekten geçtiğini biliyoruz.

"ELELE" Yönetim Kurulu

AYFER DOĞAN

Denizli Koruyucu Aile Derneği

GÜLER ARSLAN

Bizim Çocuklar Gençlik Akademisi Derneği

NEŞE GÖKALP

İstanbul Koruyucu Aile Derneği

GÜLSÜN ERDİNÇ

İzmir Koruyucu Aile Derneği

ZEYNEP ÇALIŞ

Samsun Koruyucu Aile Derneği

BİZE KATILIN

Destek olun!

E POSTA
bilgi@elelefederasyonu .org.tr

WEB SİTE
www.elelefederasyonu.org.tr

TELEFON
258 241 3388

"Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Denizli Koruyucu Aile Derneği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir"

"Bu kitap AB desteğiyle AB Başkanlığı tarafından uygulanan Sivil Toplum Destek Programının III. dönemi kapsamında hazırlanmıştır."